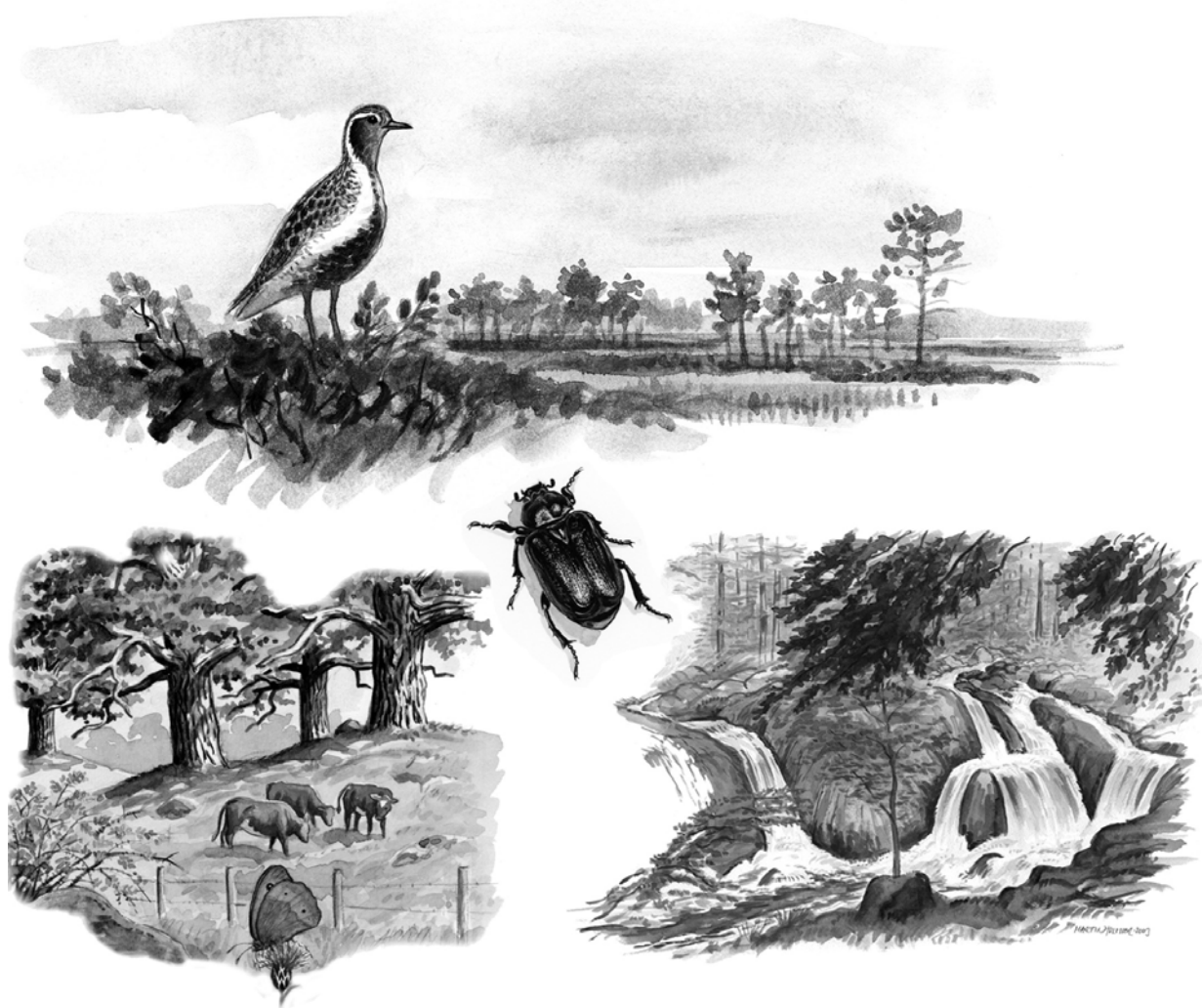

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0540026 Gröne mad

EU:s medlemsländer bygger upp ett sk. "ekologiskt nätverk" av naturområden som kallas Natura 2000. Livsmiljöerna för vilda djur och växter krymper i snabb takt och många arter hotas av utrotning. Länderna i EU samarbetar därför för att försöka bevara det europeiska växt- och djurlivet. Arbetet grundas på två EU-direktiv, fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet.

Natura 2000-områden i Västra Götalands län

I Västra Götalands län finns 406 av regeringen beslutade Natura 2000-områden (t.o.m. år 2004) som sammanlagt har en yta av cirka 240 900 hektar. Avsikten med områdena är att bevara speciella, i EU direktiven bestämda naturtyper och arter. I länet förekommer 54 av dessa naturtyper och 95 djur- och växtarter. Arbetet med att utse områden har pågått sedan EU-inträdet 1995. Naturtyperna kan sammanfattas i följande kategorier och täcker cirka hälften av den totala ytan.

- Berg / hållmark, 3 800 ha
- Odlingssmark / hed, 3 506 ha
- Lövskog, 5 248 ha
- Barrskog, 8 475 ha
- Våtmark / hed, 14 218 ha
- Sötvatten, 21 567 ha
- Sötvatten, Vättern, 60 000 ha
- Hav / kust, 25 304 ha

Bevarandeplanen

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Planen ska också underlätta vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplaner utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Planen kan dock revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den sägs vara ett "*levande dokument*". Det är därför aldrig för sent att bidra med kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. När bevarandeplanen ändras medför det att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda ges då nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är av betydelse.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000-områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området (regleras av miljöbalken). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med länsstyrelsen innan man påbörjar en åtgärd. Om det rör sig om en skogsbruksåtgärd ska istället samråd hållas med skogsvårdsstyrelsen innan en åtgärd påbörjas.

Mer information

Länsstyrelsen - www.o.lst.se - Telefon 031-60 50 00 vx. - E-post: natura2000@o.lst.se

Skogsvårdsstyrelsen - www.svo.se - Telefon 033-17 73 30 vx. - E-post: svs@svsvg.svo.se

Naturvårdsverket - www.naturvardsverket.se

Om lagstiftningen som Natura 2000 bygger på

Ett Natura 2000-områdes juridiska status bestäms av flera paragrafer i miljöbalken. Förutom bestämmelser om områdesskydd och tillståndsprövning enligt 7 kap. miljöbalken är Natura 2000-områden även riksintresseområden enligt 4 kap. 1 och 8 §§ i miljöbalken, vilket innebär att Natura 2000-bestämmelserna får en tydlig koppling till en rad andra lagar som rör markanvändning. Bestämmelser som rör miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), tillsyn och ersättningsfrågor m.m. i Natura 2000-områden finns även i miljöbalkens kapitel 6:1 och 7, 11:9, 17:3, 19:2, 21:7, 29:4 och 31:4 och 5 kap. MB samt i förordningen om områdesskydd (1998:1252).

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Maria Johansson

BEVARANDEPLAN Diarienummer:
Fastställd 511-29437-2005
2005-08-15

Enligt sändlista

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0540026 Gröne mad

Kommun: Falköping Områdets totala areal: 82 ha

Områdestyp: pSCI Biogeografisk region: Boreal

Naturtyper och arter som måste bevaras i området:

- 6430 - Högörtssamhällen
- 7140 - Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn
- 9010 - Västlig taiga*
- 91D0 - Skogbevuxen myr*
- 91E0 - Svämlövskog*

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att de naturtyper och arter som finns i området (se förteckningen) ska bevaras långsiktigt. Varje naturtyp och art ska bidra till att upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Det här området utgör därför en viktig del i det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

Det främsta syftet är att bevara värdena knutna till de öppna kärrområdena (7140). Syftet är också att på sikt få höga värden i den åldrande naturskogen.

Regeringen fattade beslut om att föreslå området till Natura 2000-nätverket i december 1995.

Beskrivning av området

Gröna mad är ett flikigt komplex av topogena kärr beläget på Mössebergs diabasplatå i Falköpings kommun. Kärren är medelrika och relativt grunda. Några mossepartier finns i området liksom några gungflyn. Vissa av kärren visar övergångar mot sumpkärr med dominans av stor skedbladsmossa och trindstarr. Mossfloran är i övrigt artrik och vissa delar domineras av korvskorpionmossa. Kärren kantas av videsnår eller en smal bård av björksumpskog. I sydost finns diken som inte påverkar kärret nämnvärt, i övrigt är kärret hydrologiskt orört. Ett mindre fuktängsparti finns i anslutning till kärren i den sydöstra delen av området. Skogen som omger kärret och ängen utgörs av en spontant uppkommen blandskog som etablerats på tidigare öppna hedartade betesmarker. Delar av denna skog håller på att utveckla naturskogskaraktär. Området är viktigt för friluftslivet och flera motionsspår går genom området. Hela området var betat ända in på 1900-talet.

Bevarandemål

Målet är att arealerna av naturtyperna ska bibehållas. Exempel på uppföljningsbara bevarandemål beskrivs under respektive naturtyp och art. Vilka av dessa mål som kommer att användas i området bestäms när kompletterande inventeringar genomförts. Då kommer även koder som x, y och liknande att ersättas med siffror och arter.

Markägarförhållanden

Ägs av kommunen och privata markägare.

Vad kan påverka negativt

Generellt skulle naturtyperna påverkas negativt av skogsbruk, åtgärder som påverkar hydrologin och exploateringar av olika slag. Detta regleras dock i reservatsbeslutet. Se även under respektive naturtyp och art.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Gröne mad är även skyddat som kommunalt naturreservat samt ingår i den nationella myrskyddsplanen.

Samtliga diken med avvattnande effekt bör vara igenlagda senast år 2030 .

För skötseln se under respektive naturtyp.

Bevarandestatus

Bevarandestatusen är dåligt känd och får beskrivas närmare när basinventeringen är genomförd.

Uppföljning av naturtyper och arter

De i bevarandeplanen angivna målen ska följas upp.

Bevarandemålen följs upp med olika tidsintervall beroende på vilken naturtyp eller art som berörs. Naturtyper som inte kräver skötsel följs upp stickprovsvis med glesa tidsintervall liksom arter som till exempel förekommer på många lokaler eller som inte är hotade i så hög grad. Områden som vid basinventeringen inte konstateras ha gynnsam bevarandestatus följs upp regelbundet tills gynnsam bevarandestatus uppnåtts. Samtliga områden ska följas upp om de innehåller arter och naturtyper som är sällsynta, särskilt viktiga för biologisk mångfald eller kräver regelbunden skötsel.

Dokumentation

Bingman, I. (ed.) 1994: Myrskyddsplan för Sverige. Naturvårdsverket. ISBN 91-620-1113-8.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1992: Skötselplan och beslut för naturreservatet Gröne mad. Beslut 1992-08-31.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91.

Naturtyper, djur- och växtarter som speciellt måste bevaras i området

6430 Högörtssamhällen

Beskrivning: Generellt sett utgörs naturtypen ofta av näringsrika högörtssamhällen i såväl höglänt som låglänt terräng. Två undertyper finns: 6430 a) Högörtssamhällen på fuktig-våt mark i kanten längs med sjöar och vattendrag där störningar i form av hävd och/eller översvämningar, islossningar etc. förhindrar igenväxning av buskar och träd. Naturtypen omfattar inte kantzoner med för regionen enbart triviala och vanligt förekommande kvävegynnade arter. 6430 b) Högörtssamhällen ovanför barrskogsgården.

I Gröne mad finns en liten slätteräng som enligt naturreservatets skötselplan ska restaureras till fuktäng. Eftersom målet är att ängen ska vara öppen och välhävdad kan det hända att den på sikt övergår till naturtypen 6410, fuktängar med blåttåtel eller starr. Naturtypen är känslig för igenväxning, förändrad hydrologi samt näringstillförsel som t.ex gödsling eller ett ökat kvävenedfall.

Bevarandemål: Areal
-Arealen högörtssamhällen ska vara minst x (0,82) hektar.

Struktur och funktion
-Minst x(0,82) hektar ska ha en öppen struktur.
-Träd och buskar får ha en täckningsgrad på högst x (10) %.

Typiska arter
-Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av de typiska kärlväxterarterna ska förekomma i minst y % av provytorna.
-Förekomsten av typiska landmollusker ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av de typiska landmolluskararterna ska förekomma i minst y % av transekterna.

Negativ påverkan: -Utebliven hävd.
-Gödsling (förutom från betande djur) och kalkning skulle påverka negativt, eftersom naturtypen är känslig för näringstillförsel.
-Ändrad markanvändning i anslutning till naturtypen, t.ex plantering av gran.

Nedan nämnda åtgärder skulle också påverka negativt, men regleras i reservatsföreskrifterna
-Åtgärder som skulle förstöra fältskiktet. Exempel på sådana åtgärder är täktverksamhet, grävning, dikning, dämning, schaktning, upplag, byggnationer av olika slag.
-Ändrad markanvändning i naturtypen, t.ex plantering av gran.

Bevarandeåtgärder: För att gynnsam bevarandestatus ska bibehållas behöver högörtssamhället slå årligen under sensommaren med lie eller andra klippande eller skärande redskap och den avslagna vegetationen behöver förslas bort. Se även bevarandeåtgärderna för området som helhet.

Bevarandestatus: Bevarandestatusen är dåligt känd och får beskrivas närmare när basinventeringen är genomförd.

Uppföljning: Se tillsvaret den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

7140 Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn

Beskrivning: Generellt sett utgörs naturtypen av öppna eller mycket glest skogbevuxna myrar av typen svagt välvd mosse, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn. Trädskikt bestående av träd högre än tre meter får inte ha mer än 30% krontäckning. I Gröne mad finns medelrika lösbottn- och mjukmattekärr med fast botten. Torvlagret är troligen tunt. Några partier med gungfly finns i sydväst. I sydväst förekommer myggblomster. Vissa av kärren visar övergångar mot sumpkärr med riklig förekomst av stor skedmossa. På några ställen finns vattenväxter som sjöranunkel, nordnäckros och lågvuxen säv. I de näringrikaste kärrpartierna förekommer rikligt med korvskorpionmossa, *Scorpidium scorpioides*. Kärren kantas av videsnår och en smal zon björksumpskog. Naturtypen är känslig för förändrad hydrologi och tillförsel av näringsämnen som tex tillförsel av aska och kvävenedfall.

Bevarandemål: Areal
-Arealen öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn ska vara minst x (27) hektar.

Struktur och funktion

-Vegetationen ska vara naturligt lågvuxen på minst x ha.
-Täckningsgrad för träd och buskar ska vara mindre än x(10) % och stamantalet ska vara mindre än x/ha.
-Hela arealen ska ha ostörd hydrologi. I naturtypen ska det inte finnas diken med avvattande effekt.

Typiska arter

-Minst x av de typiska kärlväxterarna ska förekomma i minst x % av provytorna.
-Minst x av de typiska mossarterna ska förekomma i minst x % av provytorna.

Negativ påverkan: Följande åtgärder skulle påverka negativt:

-Igenväxning

-Åtgärder i anslutning till naturtypen som påverkar dess hydrologi. Exempel på sådana åtgärder är dikning, dämning, torvtäkt, omfattande avverkningar, byggande av vägar (omfattar även skogsbilvägar).
-Oförsiktig hantering i samband med skogsmarksgödsling och/eller -kalkning kan medföra ogynnsam påverkan på i första hand perifera delar våtmarken.
-Våtmarkskalkning.

Nedan nämnda åtgärder skulle påverka negativt men regleras i reservatsföreskrifterna:

-Åtgärder i naturtypen som påverkar dess hydrologi. Exempel på sådana åtgärder är dikning, dämning, torvtäkt, omfattande avverkningar, byggande av vägar (omfattar även skogsbilvägar). Underhåll av befintliga motionsspår påverkar förmodligen inte negativt.

Bevarandeåtgärder: För att upprätthålla gynnsam bevarandestatus krävs att naturtypen även fortsättningsvis lämnas utan ingrepp. Röjning av buskar kan på sikt behövas för att motverka igenväxning och andra skötselåtgärder som gynnar den biologiska mångfalden. Se även bevarandeåtgärderna för området som helhet.

Bevarandestatus: Bevarandestatusen är dåligt känd och får beskrivas närmare när basinventeringen är genomförd.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

9010 Västlig taiga*

Beskrivning:

Generellt sett förekommer naturtypen i boreal-boreonemoral zon på torr-blöt och näringsfattig-näringsrik mark. Enstaka områden finns i kontinental region. Trädskiktets krontäckningsgrad är 30-100% och utgörs av inhemska barrträd och triviala lövträd, dock inte fjällbjörk. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier. Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från markavvattning. Näringskrävande örter finns endast undantagsvis. Naturtypen hyser vanligtvis en mängd rödlistade arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved eller brandfält och successionsstadier efter brand. Undergrupper:

- A. Granskog
- B. tallskog
- C1. barrblandskog
- C2. blandskog
- D. triviallövskog
- E. kalmark/glest beskogad mark med mycket död ved efter störning (ex. brandfält)
- F. naturliga successionsstadier efter störning, (ex. barr-, löv- eller blandbrännor)

I Gröne mad finns relativt unga (60-70 år) barrdominerade blandskogar som växer på före detta betade utmarker av hedkaraktär. Skogarna har delvis naturskogskaraktär och innehåller mycket död ved. Naturtypen är känslig för bruten kontinuitet i trädskiktet.

En viktig förutsättning för naturtypen är att det finns träd i alla åldrar och döda träd. Därför är naturtypen känslig för bruten kontinuitet i trädskiktet. Naturlig dynamik med stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar och brand är en förutsättning för gynnsam bevarandestatus i västlig taiga. Många hotade arter är beroende av återkommande bränder. Naturtypen är känslig för brist på bränder, men eftersom området är så litet skulle brand i området vara ett hot. Lav- moss och svampfloran, som är en viktig del av naturtypen, är känslig för luftföroreningar. Liknande skogar i närområdet är viktigt för arterna spridningsförmåga. Därför är naturtypen känslig för fragmentering.

Bevarandemål:

Areal

-Arealen västlig taiga ska vara minst x (12) hektar.

Struktur och funktion

-Det ska finnas minst x m³ död ved per ha. (Relationen död ved/levande ved ska vara minst 1/5.)

-På mer än x (90) % av arelen ska lövträdsandelen i granskogar vara minst x %, varav lövträdsarterna sälg, rönn och asp ska förekomma med minst x %.

-Träd av utländskt ursprung (t.ex. contortatall och olika ädelgranar) får inte finnas i området.

-Sumpskogarna ska ha en ostörd hydrologi. Det ska inte finnas diken med avvattande effekt.

Typiska arter

-Minst x av de typiska lavararterna ska förekomma i minst x % av provytorna.

-Minst x av de typiska mossarterna ska förekomma i minst x % av provytorna.

-Minst x av de typiska kärllväxterna ska förekomma i minst x % av provytorna.

-Antalet häckande par av de typiska fågelarterna ska vara minst x, y respektive z.

Negativ påverkan: -Åtgärder utanför naturtypen som påverkar naturtypens hydrologi.
-Avverkningar i angränsande mark om inte en skogsskärm i anslutning till naturtypen lämnas som skydd mot vindskador.
-En strategi för naturvårdsbränning i länet saknas.

Åtgärder som skulle påverka negativt men som regleras i reservatsföreskrifterna:
-Skogsbruk annat än i naturvårdssyfte, exempelvis avverkning, gallring, röjning, markberedning, plantering, bortforslande av död ved eller vindfällen. Underhåll av befintliga motionsspår påverkar förmodligen inte negativt.
-Åtgärder som skulle förstöra naturtypen. T.ex dikning, dämning, täktverksamhet, upplag, byggnaditioner, anläggande av skogsbilvägar som fragmenterar området.

Bevarandeåtgärder: För att gynnsam bevarandestatus ska uppnås krävs att den västliga taigan lämnas orörd. Endast skötselåtgärder för att gynna den biologiska mångfalden bör tillåtas. Se även bevarandeåtgärderna för området som helhet.

Bevarandestatus: Bevarandestatusen är dåligt känd och får beskrivas närmare när basinventeringen är genomförd. Skogen är tämligen ung, men värdena förväntas öka med tiden.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

91D0 Skogbevuxen myr*

Beskrivning: Generellt sett förekommer naturtypen på myrar (> 30 cm djupt torvtäcke) som är fuktig-blöt med högt liggande grundvattenyta. Näringsförhållandena är näringsfattiga-intermediära. Trädskiktets krontäckningsgrad är 30-100%. Trädslagsblandningen varierar med myrtyp och näringsförhållanden men glasbjörk, tall och gran är vanliga trädslag. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier. Skogens hydrologi är inte under stark generell påverkan från t.ex. markavvattning, torvtäkt e.d. Fält- och bottenskiktet domineras av ris, halvgräs, och vitmossor. Kantzonen mellan trädklädd fattigmyr och öppen myr är ofta betydelsefull för insekter som kräver båda miljöerna.

I Gröne mad finns myr bevuxen med björk och gran med inslag av tall, sälg och asp. En viktig förutsättning för naturtypen är att det finns träd i alla åldrar och döda träd. Därför är naturtypen känslig för bruten kontinuitet i trädskiktet. Naturlig dynamik med stormfällningar, insektsangrepp och översvämningar är en förutsättning för naturtypen. Lav- moss och svampfloran, som är en viktig del av naturtypen, är känslig för luftföroreningar. Liknande skogar i närområdet är viktigt för arterna spridningsförmåga. Därför är naturtypen känslig för fragmentering.

<i>Bevarandemål:</i>	<p>Areal</p> <p>-Arealen skogsbevuxen myr ska vara minst x(28) hektar.</p> <p>Struktur och funktion</p> <p>-Det ska finnas minst x m³ död ved per ha. (Relationen död/levande ved ska i objektet uppgå till minst 1:5)</p> <p>-Hela arealen skall ha ostörd hydrologi. Det ska inte finnas diken med avvattande effekt.</p> <p>Typiska arter</p> <p>-Minst x av de typiska kärlväxtarterna ska förekomma i minst x % av provytorna.</p> <p>-Minst x av de typiska mossarterna ska förekomma i minst x % av provytorna.</p>
<i>Negativ påverkan:</i>	<p>-Åtgärder utanför naturtypen som påverkar naturtypens hydrologi.</p> <p>-Avverkningar i angränsande mark om inte en skogsskärm i anslutning till naturtypen lämnas som skydd mot vindskador.</p> <p>Åtgärder som skulle påverka negativt men som regleras i reservatsföreskrifterna:</p> <p>-Skogsbruk annat än i naturvårdssyfte, exempelvis avverkning, gallring, röjning, markberedning, plantering, bortforslande av död ved eller vindfällan.</p> <p>-Åtgärder som skulle förstöra naturtypen. T.ex dikning, dämning, täktverksamhet, upplag, byggnaditioner, anläggande av skogsbilvägar som fragmenterar området.</p> <p>Underhåll av befintliga motionsspår påverkar förmodligen inte negativt.</p>
<i>Bevarandeåtgärder:</i>	<p>För att gynnsam bevarandestatus ska upprätthållas krävs att den skogsbevuxna myren lämnas orörd. Endast skötselåtgärder för att gynna den biologiska mångfalden bör tillåtas. Se även bevarandeåtgärderna för området som helhet.</p>
<i>Bevarandestatus:</i>	<p>Bevarandestatusen är dåligt känd och får beskrivas närmare när basinventeringen är genomförd.</p>
<i>Uppföljning:</i>	<p>Se tillsvi vidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.</p>

91E0 Svämlövskog*

<i>Beskrivning:</i>	<p>Naturtypen utgår, de lövdominerade skogarna består av björk och asp, inte al/ask vilket krävs enligt naturtypsdefinitionen. Skogarna är inte heller tidvis översvämmade utan mer av sumpskogskaraktär.</p>
<i>Bevarandemål:</i>	
<i>Negativ påverkan:</i>	
<i>Bevarandeåtgärder:</i>	
<i>Bevarandestatus:</i>	
<i>Uppföljning:</i>	